

نقش هنر در بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

ترجمه و تألیف: افشین چمن‌آرا
کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی

سایر هنرها بر همه چیز، از پیشرفت سلول‌های مغزی و نمرات امتحانی گرفته تا عادات مطالعه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان به مدرسه، تأثیر مثبت دارد. به نظر آن تیچ (یکی از اعضای آموزش‌وپرورش تگزاس) برای بسیاری از دانش‌آموزان، آموزش‌های هنر مدرسه را جالب‌تر می‌کند، زیرا دانش‌آموزان را به خلاقیت و بروز احساسات وامی‌دارد و فرصت‌هایی برای درگیر شدن سایر حواس پدید می‌آورد و نیز به یادگیری تحصیلی آن‌ها کمک می‌کند.

با این حال، با وجود ارزش انکار نشدنی هنرهای آموزشی، بسیاری از معلمان هنر می‌گویند که مرتب به آن‌ها تذکر داده می‌شود کارشان را طوری برنامه‌ریزی کنند که معلوم شود آنچه تدریس می‌کنند چیزی بیش از یک سرگرمی یا برنامه‌ی حاشیه‌ای برای تفریح دانش‌آموزان در بین کلاس‌های درس روزمره‌ی آن‌هاست. این امر، به‌ویژه در شرایط فعلی، با تأکید بر امتحان گرفتن و ارائه‌ی مواد درسی اصلی، صحت می‌یابد.

با وجود این، مربیان تعلیم‌وتربیت بر این باورند که هنر می‌تواند دانش‌آموزان را ثابت قدم‌تر کند و آن‌ها را به کار تیمی برای حل مسئله و دارد و از آن‌ها افرادی خلاق و مطمئن بسازد.

همگی ما در مورد دانش‌آموزانی شنیده‌ایم که از نظر عملکرد تحصیلی همواره از هم‌کلاسی‌هایشان عقب می‌افتند و علاقه‌ی آن‌ها نسبت به مدرسه، به دلیل نمراتشان، کم می‌شود. معلمان موفق و ماهر شیوه‌ی حل این مشکل را می‌یابند و با علاقه‌مندساختن دانش‌آموزانی از این دست به درس و مدرسه و موفقیت تحصیلی، آن‌ها را تضمین می‌کنند.

هنر برای بسیاری از دانش‌آموزان، کلید حل این مشکل است. بسیاری از بچه‌ها انگیزه، آمال و آینده‌ی خود را در کلاس‌های علوم، ریاضی یا زبان می‌یابند. اما برخی، در صورت قرار گرفتن در معرض موسیقی، تئاتر و سایر هنرهای بصری، متحول می‌شوند و فرصت درخشیدن می‌یابند.

جسیکا کاربن، آموزگار پایه‌ی دوم، در دانش‌آموزانی که در فعالیت‌های هنر شرکت داده شدند، تغییرات شگرفی را مشاهده کرد، به این معنا که دانش‌آموزان خجالتی از قالب خود بیرون آمدند، اعتماد به نفسشان بیشتر از قبل شد و خود را باور کردند. تحقیقات نیز نشان می‌دهد، آموزش موسیقی و





آیا به آموزش هنر در جهت ارتقای موفقیت اجتماعی و آکادمیک در مدارس بهای زیادی داده می‌شود؟ **ریچارد کسلر**، مدیر اجرایی مرکز آموزش هنر در نیویورک، بیان می‌کند که براساس مطالعه‌ی اخیر مرکز آموزش هنر، مدارس که بیشترین امکانات آموزش هنر را داشته‌اند، بیشترین میزان فارغ‌التحصیل را هم داشته‌اند. به عبارت دیگر، میزان اهمیتی که مدارس به درس هنر می‌دهند با چگونگی عملکرد این مدارس و دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت دارد.

طرفداران آموزش اعتقاد دارند هنر برای پیشرفت همه‌جانبه‌ی بچه‌ها ضروری است. جای تعجب نیست که بیشتر اوقات نابرابری‌های شگرفی در زمینه‌ی دسترسی به آموزش هنر وجود داشته باشد. مطالعات مرکز آموزش هنر نشان می‌دهد علت این که مدارس نیویورک پایین‌ترین میزان فارغ‌التحصیل را دارد، آن است که دانش‌آموزان حداقل فرصت را برای شرکت در کلاس‌های یادگیری هنر دارند.

از این رو، آموزش هنر در بین برنامه‌های درسی، جنبه‌ی اساسی در برنامه‌ریزی مدارس ابتدایی دارد و برای تحقق این کار، از طریق گفت‌وگوهای نمایشی، تئاتر خلاق و شعر و سرود می‌توان واژگان پیشرفته‌ای به دانش‌آموزان ارائه داد که در نمایش‌ها از آن‌ها استفاده کنند. هنر به دانش‌آموزان یاد می‌دهد به‌طور گروهی کار کنند، خود را باور داشته باشند و استعدادهایشان را بشناسند تا در عملکردشان در کلاس درس موفق باشند.

ارتباط دادن هنر به برنامه‌ی درسی

آموزش هنر وقتی مؤثر است که چند هنر نظیر شعر و نمایش و موسیقی با هم ترکیب شوند. برای مثال، معلم هنر مدرسه می‌تواند دانش‌آموزان را وادارد پروژه‌هایی براساس دوره‌های تاریخی که در مقدمه‌ی نمایش یاد گرفته بودند، ارائه دهند. به‌علاوه، هنر دانش‌آموزان می‌تواند در محیطی چون موزه به معرض دید والدین گذاشته شود.

دستیابی به نشاط و پویایی در زنگ هنر

با جمع‌بندی مطالب بالا می‌توان گفت، نقاط ضعف زنگ هنر مدرسه‌ی ابتدایی به دلایل زیر بستگی دارد:

- نامشخص بودن قلمرو اهداف در درس‌های هنری.
- ناآشنایی برخی آموزگاران با روش‌های تدریس هنر.
- بی‌توجهی به درس هنر و استفاده از ساعات این درس برای جبران درس‌های عقب‌افتاده.
- نبود تنوع در درس‌های هنری.
- ناآشنایی برخی از معلمان با روان‌شناسی تربیتی و شناخت ذهنی، زبانی و روحی کودکان.

- بی‌توجهی به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان
- بی‌توجهی برخی از آموزگاران هنر به راه‌حل‌های شکوفاسازی

استعدادها و خلاقیت‌های کودکان.

- بی‌توجهی به علاقه‌ها، انگیزه‌ها و توانایی‌های دانش‌آموزان به هنگام تعیین موضوع برای نقاشی و کاردستی
 - نداشتن معیار مشخص در ارزشیابی درس هنر.
- اگر این معضلات برطرف شوند، به یقین می‌توان گفت هنر به‌عنوان یک برنامه‌ی درسی توان آن را دارد که محور سامان‌دهی در دوره‌ی ابتدایی باشد. زیرا همه‌ی معلمان این دوره برای تدریس از هنرهای گوناگونی مثل نمایش، کاردستی، شعر، سرود، قصه و نمایش استفاده می‌کنند. در دوره‌ی ابتدایی معمولاً یک معلم آموزش همه‌ی درس‌ها را بر عهده دارد، پس لازم است توانایی آموزش همه‌ی دروس را داشته باشد و آموزش مفاهیم و مهارت‌های دروس را به گونه‌ای سامان دهد که دانش‌آموزان نگرش‌ها و تجربه‌های مورد نیاز برای زندگی را به دست آورند. بنابراین، لازم است به درس هنر به‌عنوان زیربنای سایر درس‌ها توجه شود تا شاهد توسعه‌ی مهارت‌های یادگیری کودکان باشیم.

منبع

S. Glass, Roger (2010) Arts is essential to well- rounded education, American Teacher, February, Vol 94, No.4.